

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, dnia 21 maja 2019 r.

BADK.DPK.133.24.2019 MKo

P9-09/19	Data wpływu petycji 22 marca 2019 r. (uzupełniona 6 maja 2019 r.)
	Data sporządzenia informacji o petycji 17 maja 2019 r.

**WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI,
PROBLEMY SPOŁECZNE**

**TEMAT
ZMIANA USTAW SZCZEGÓLNYCH**

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja indywidualna

Osoba fizyczna.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany ustaw szczególnych, w celu wprowadzenia zmian w wymiarze sprawiedliwości oraz wybranych zagadnieniach społecznych, podatkowych i oświatowych.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

Autor petycji przedkłada propozycje zmian w wymiarze sprawiedliwości oraz zagadnieniach społecznych i postuluje zmianę przepisów:

1. Ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych poprzez skrócenie okresu, w którym obywatel może zbyć nieruchomość bez konieczności zapłaty podatku dochodowego od przychodu – tj. już po 3 latach od jej nabycia. Postulat miałby zdaniem autora petycji spowodować przyspieszenie i ożywienie gospodarki narodowej.

2. Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w zakresie wprowadzenia zmian podmiotowych przy otrzymywaniu zasiłku pogrzebowego. Autor petycji zaznacza, że ustawa w art. 79 ust. 1 nakłada obowiązek dokumentowania kosztów pogrzebu poniesionych przez inne osoby niż te wymienione w art. 77 ust. 1 pkt 4. Wnioskodawca taką regulację uważa za niewłaściwą i proponuje nadanie nowego brzmienia art. 79 ust. 1: „W razie poniesienia kosztów pogrzebu przez inną osobę niż wymieniona w art. 77 ust. 1 pkt 4, pracodawcę, dom pomocy społecznej, gminę, powiat, osobę prawną kościoła lub związek wyznaniowy, zasiłek pogrzebowy przysługuje w wysokości określonej w art. 80”.

3. Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez nadanie art. 84 ust. 1 nowego brzmienia: „Osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu bez odsetek za opóźnienie, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego z uwzględnieniem ust. 11”, oraz zmiany art. 84 ust. 3 poprzez nadanie brzmienia: „Nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczeń społecznych za okres po złożeniu przez osobę pobierającą świadczenie o zajściu okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczenia albo wstrzymanie ich wypłaty, które były mimo zawiadomienia nadal wypłacane”.

4. Autor petycji przedkłada intencjonalne wnioski dotyczące:

a) zmiany ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych w zakresie rozszerzenia funkcji referendarzy sądowych,

b) zmiany ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy w zakresie wprowadzenia

bezwzględne zakazu adopcji zagranicznych,

c) nowelizacji ustawy Prawo o notariacie, Prawo bankowe i Kodeks cywilny w celu zawierania w pełnomocnictwach sporządzonych przez profesjonalne podmioty tj. adwokata, radcę prawnego, notariusza oraz instytucje bankowe, pouczenia o wygaśnięciu umocowania zawartego w pełnomocnictwie w razie śmierci osoby, która tego pełnomocnictwa udzieliła,

d) uchwalenia na podstawie ustawy prawo o adwokaturze, ustawy prawo o radcach prawnych i ustawy o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej jednego aktu prawnego, w celu utworzenia definicji prawnika zawodowego, przez którego należałoby rozumieć: adwokata, radcę prawnego, prawnika zagranicznego,

e) wprowadzenie w Kodeksie postępowania administracyjnego interesu faktycznego zamiast interesu prawnego dla strony, w celu wykazania legitymacji do wzięcia udziału w postępowaniu administracyjnym,

f) wnioskodawca uważa, iż wzrost wynagrodzeń nauczycieli powinien być powiązany ze wzrostem średniego miesięcznego wynagrodzenia, dlatego postuluje wprowadzenie wskaźnika, który regulowałby tą kwestię. Ponadto, autor petycji wnosi o uchwalenie, jednego aktu prawnego oraz uregulowanie w nim możliwości awansu nauczycieli, w podobny sposób, jak ma to miejsce w przypadku sędziów sądów powszechnych. W petycji proponuje się łącznie ustawy Karta nauczyciela oraz ustawy o systemie oświaty,

g) wprowadzenia Centralnej Ewidencji Zamieszkania, na podstawie której obywatele zostaliby zobowiązani do zgłoszenia w terminie 7 dni swojego aktualnego miejsca zamieszkania. Miało by to usprawnić sprawy związane z kwestiami podatkowymi i meldunkowymi. Oświadczenie o zmianie miejsca zamieszkania obywatel składałby pod rygorem odpowiedzialności karnej. Ponadto, każdy kto miałby interes faktyczny, mógłby zwrócić się do Gminy z wnioskiem o aktualny adres zamieszkania danej osoby np. w celu dostarczenia mu przesyłki.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1509 ze zm.) reguluje opodatkowanie podatkiem dochodowym dochodów osób fizycznych oraz daninę solidarnościową.

Źródłami przychodów jest odpłatne zbycie (art. 10 ust. 1 pkt 8a-d):

a) nieruchomości lub ich części oraz udziału w nieruchomości,

b) spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego lub użytkowego oraz prawa do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej,

c) prawa wieczystego użytkowania gruntów,

d) innych rzeczy,

- jeżeli odpłatne zbycie nie następuje w wykonaniu działalności gospodarczej i zostało dokonane w przypadku odpłatnego zbycia nieruchomości i praw majątkowych określonych w lit. a-c - przed upływem pięciu lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym nastąpiło nabycie lub wybudowanie, a innych rzeczy

- przed upływem pół roku, licząc od końca miesiąca, w którym nastąpiło nabycie; w przypadku zamiany okresy te odnoszą się do każdej z osób dokonującej zamiany;

W przypadku odpłatnego zbycia, nabytych w drodze spadku, nieruchomości lub praw majątkowych, określonych w ust. 1 pkt 8 lit. a-c, okres, o którym mowa w tym przepisie, liczy się od końca roku kalendarzowego, w którym nastąpiło nabycie lub wybudowanie tej nieruchomości lub nabycie prawa majątkowego przez spadkodawcę (art. 10 ust. 5).

W przypadku odpłatnego zbycia po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej, nabytych do majątku wspólnego małżonków lub wybudowanych w trakcie trwania wspólności majątkowej małżeńskiej nieruchomości lub nabytych do majątku wspólnego małżonków praw majątkowych, określonych w ust. 1 pkt 8 lit. a-c, okres, o którym mowa w tym przepisie, liczy się od końca roku kalendarzowego, w którym nastąpiło ich nabycie do majątku wspólnego małżonków lub ich wybudowanie w trakcie trwania wspólności majątkowej małżeńskiej (art. 10 ust. 6).

Nie stanowi nabycia albo odpłatnego zbycia, o których mowa w ust. 1 pkt 8 lit. a-c, odpowiednio nabycie albo odpłatne zbycie, w drodze działu spadku, nieruchomości lub praw majątkowych, określonych w ust. 1 pkt 8 lit. a-c, do wysokości przysługującego podatnikowi udziału w spadku (art. 10 ust. 7).

Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 ze zm.) reguluje przyznawanie zasiłku pogrzebowego, który jest jednorazowym świadczeniem mającym na celu pokrycie kosztów pogrzebu. Zasiłek pogrzebowy przysługuje w wysokości 4 000 zł.

Zasiłek pogrzebowy przysługuje w razie śmierci: ubezpieczonego, osoby pobierającej emeryturę lub rentę, osoby, która w dniu śmierci nie miała ustalonego prawa do emerytury lub renty, lecz spełniała warunki do jej uzyskania i pobierania oraz członek rodziny ubezpieczonego bądź osoby pobierającej emeryturę lub rentę (art. 77).

Zasiłek pogrzebowy przysługuje osobie, która pokryła koszty pogrzebu, pracodawcy,

domowi pomocy społecznej, gminie, powiatowi, osobie prawnej kościoła lub związku wyznaniowego.

W razie poniesienia kosztów pogrzebu przez więcej niż jedną osobę lub podmiot, zasiłek pogrzebowy ulega podziałowi między te osoby lub podmioty – proporcjonalnie do poniesionych kosztów pogrzebu (art. 78 ust. 3).

Zgodnie z art. 79 ust. 1 w razie poniesienia kosztów pogrzebu przez inną osobę niż członka rodziny osoby ubezpieczonego, osoby pobierającej emeryturę i rentę, pracodawcę, dom pomocy społecznej, gminę, powiat, osobę prawną kościoła lub związku wyznaniowego, zasiłek pogrzebowy przysługuje w wysokości udokumentowanych kosztów pogrzebu, nie wyższej jednak niż 4 000 zł.

Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 300 ze zm.) reguluje m.in. zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym, zasady ustalania składek na ubezpieczenia społeczne oraz podstaw ich wymiaru, zasady, tryb i terminy (zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych, prowadzenia ewidencji ubezpieczonych i płatników składek, rozliczanie składek na ubezpieczenie społeczne oraz zasiłków z ubezpieczeń chorobowego i wypadkowego, opłacania składek na ubezpieczenie społeczne). Ponadto, Rozdział 9 ustawy stanowi o zwrocie nienależnie pobranych świadczeń oraz o odsetkach za opóźnienie w wypłacie świadczeń.

Osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w wysokości i na zasadach określonych prawem cywilnym z uwzględnieniem ust. 11 (art. 84 ust. 1).

Za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się:

1. Świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania;

2. Świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczeń społecznych za okres dłuższy niż ostatnie 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ wypłacający świadczenia o zajściu okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczenia albo wstrzymanie ich wypłaty, a mimo to świadczenia były nadal wypłacane, a w pozostałych przypadkach – za okres dłuższy niż 3 ostatnie lata (art. 84 ust. 3).

Jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ wypłacający te świadczenia o zajściu okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty, a mimo to świadczenia były nadal wypłacane, kwoty nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczeń społecznych podlegają zwrotowi bez odsetek (art. 84 ust. 11).

Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 52 ze zm.) w art. 2 § 2 stanowi, iż zadania z zakresu ochrony prawnej, inne niż wymiar sprawiedliwości, wykonują w sądach referendarze sądowi i starsi referendarze sądowi. W sądach do wykonywania określonych w ustawach czynności należących do sądów w zakresie ochrony prawnej, innych niż wymiar sprawiedliwości, są zatrudniani referendarze sądowi i starsi referendarze sądowi, zwani referendarzami (art. 147 § 1).

W zakresie wykonywanych obowiązków referendarz jest niezależny co do treści wydawanych orzeczeń i zarządzeń określonych w ustawach (art. 151 § 1). Referendarze sądowi mogą posiadają uprawnienia do wykonywania czynności w: postępowaniu procesowym, postępowaniu nieprocesowym, postępowaniu klauzulowym i egzekucyjnym.

Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 682 ze zm.) w art. 114² § 1 stanowi, że przysposobienie, które spowoduje zmianę dotychczasowego miejsca zamieszkania przysposobianego w Rzeczypospolitej Polskiej na miejsce zamieszkania w innym państwie, może nastąpić wówczas, gdy tylko w ten sposób można zapewnić przysposobianemu odpowiednie zastępcze środowisko rodzinne.

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2018 r. poz. 1025 ze zm.) w art. 101 § 1 stanowi, że pełnomocnictwo może być w każdym czasie odwołane, chyba że mocodawca zrzekł się odwołania pełnomocnictwa z przyczyn uzasadnionych treścią stosunku prawnego będącego podstawą pełnomocnictwa.

Przywołany przepis w § 2 stanowi, że umocowanie wygasa ze śmiercią mocodawcy lub pełnomocnika, chyba że w pełnomocnictwie inaczej zastrzeżono z przyczyn uzasadnionych treścią stosunku prawnego będącego podstawą pełnomocnictwa.

Sąd Najwyższy wypowiedział się iż „nie można przyjmować, że art. 101 § 2 k.c. przedłuża zdolność prawną mocodawcy i przyznaje mu ją także po śmierci, pozwalając pełnomocnikowi działać w sytuacjach określonych w tym przepisie w jego imieniu i za skutkiem dla niego. Znaczenie tego przepisu wyraża się jedynie w tym, że w określonych w nim sytuacjach pełnomocnik może działać w imieniu spadkobierców zmarłego mocodawcy”¹.

¹ Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2015 r. w sprawie o sygn. akt: IV CSK 252/14.

Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.) w art. 28 stanowi, że stroną jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek.

Pojęcie interesu prawnego jest często definiowane poprzez wskazanie różnicy między interesem prawnym a interesem faktycznym. Czynnikiem różnicującym interes prawny i interes faktyczny jest istnienie lub brak normy prawnej przyznającej ochronę danemu podmiotowi.²

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 stycznia 2014 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy (Dz. U. poz. 416 ze zm.) w § 1 określa m.in.: wysokość minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego dla nauczycieli, sposób obliczenia stawki wynagrodzenia zasadniczego za godzinę przeliczeniową i minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego, wykaz stanowisk uprawnionych do dodatku funkcyjnego, ogólne warunki przyznawania dodatku motywacyjnego, sposób ustalania wysokości wynagrodzenia za pracę w dniu wolnym od pracy.

Ustawa z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2018 r. poz. 1382 ze zm.) określa zasady i sposób prowadzenia ewidencji ludności w Rzeczypospolitej Polskiej, zakres i zasady rejestracji danych gromadzonych w Powszechnym Elektronicznym Systemie Ewidencji Ludności w rejestrach mieszkańców, zasady i tryb nadawania numeru PESEL, zasady wykonywania obowiązku meldunkowego przez obywateli polskich i cudzoziemców, zasady udostępniania danych z Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności oraz rejestrów, o których mowa w pkt 2.

INFORMACJE DODATKOWE:

Do Sejmu 26 marca 2019 r. wpłynęła petycja o takiej samej treści i wnioskach jak petycja prezentowana (BKSP-145-520/19), 4 kwietnia 2019 r. skierowano ją do Komisji do Spraw Petycji i obecnie oczekuje na rozpatrzenie.

Na podstawie rządowego projektu (druk sejmowy nr 2854) uchwalona została ustawa z dnia 23 października 2018 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw.

² P.M. Przybysz, Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz aktualizowany. LEX/el., 2019 r.

Ustawą wprowadzono zmiany m.in. odnoszące się do spadkobierców zbywających nieruchomości lub określone prawa majątkowe nabyte w spadku. Do ustawy dodano art. 10 ust. 5, który przewiduje, iż pięcioletni okres, po upływie którego sprzedano odziedziczoną nieruchomość bez konieczności zapłaty podatku dochodowego, liczony jest od daty nabycia nieruchomości przez spadkodawcę. Wcześniejsze uregulowanie stanowiło, iż przychód z odpłatnego zbycia nieruchomości lub określonych praw majątkowych powstawał wtedy, gdy zbycie następowało przed upływem 5 lat liczonych od końca roku, w którym miało miejsce nabycie.

Nowelizacja wprowadziła dla podatników korzystniejsze zasady obejmujące zbycie nieruchomości przez wdowców i osoby rozwiedzione. Osoby te mogą teraz sprzedać nieruchomość bez podatku dochodowego w ciągu 5 lat od daty jej nabycia do majątku wspólnego. Dotychczas 5 lat trzeba było liczyć od dnia śmierci współmałżonka lub podziału majątku wspólnego po rozwodzie.

OPRACOWAŁ

Maciej Kowalski

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz